

Erik Fokker uit Zalk laat zijn beste geiten analyseren

Triple-A-paringsstelsel bij de geit

Meer uniformiteit in de veestapel, een lange levensduur en het liefst (nog) meer melk. Dat zijn voor geitenhouder Erik Fokker uit Zalk de redenen om zijn beste geiten te laten analyseren volgens het Triple-A-paringsstelsel. Veel koeienboeren werken er al mee; Fokker is nu een van de eerste geitenmelkers in Nederland die Triple-A toepast bij geiten.

Jurjen Groenveld analyseert de beste geiten van Erik Fokker en licht de geitenhouder zijn werkwijze toe. Fokkers dochtertje Nienke kijkt toe.

Tekst: Gineke Mons
Beeld: Ruud Ploeg

Triple-A bij de geit? Wie afkomstig is uit de rundveehouderij, reageert in eerste instantie misschien een beetje lacherig. Maar praat even met analist Jurjen Groenveld en je bent snel overtuigd. Want of het nu om koeien of melkgeiten gaat, de principes van het analysestelsel zijn op beide diersoorten van toepassing. Het gaat immers om melkproductie. Dan heb je het over inhoud, uier, beenwerk, klauwen – dat wat geldt voor de koe, blijkt naadloos toepasbaar op de geit. „Geiten hebben ook een diepe borst nodig, met ruimte voor hart en longen, anders kunnen ze de melkproductie niet aan”, aldus Groenveld.

De Triple-A-analist werkt vooral met koeien, maar houdt

UITLEG TRIPLE-A

Het Triple-A stelsel kijkt naar de bouw van koeien (of geiten). Het maakt ruwweg onderscheid tussen scherpe en ronde dieren. De scherpe dieren hebben een melktypische uitstraling (Dairy, type 1), ze zijn vaak hoog gebouwd (Tall, type 2) en hebben veel openheid (Open, type 3). De rondere dieren kenmerken zich door stevige botten (Strong, type 4), gecombineerd met veel breedte en veel eetlust (Smooth, type 5) en attente koppen en meer bot in de achterhand (Style, type 6). Het streven is naar een goede balans tussen melkproductie en de kracht om het vol te houden. De Triple-A-analisten bekijken het type van de dieren en geven ze een code van drie cijfers, bijvoorbeeld 3-5-4. Een hele scherpe koe of geit is gebaat bij een stier of bok die meer kracht en rondheid vererft.

thuis in het Friese Wommels ook hobby-melkgeiten en is goed bekend met de geitenwereld. Op veel geitenbedrijven zijn de dieren ‘door het uier gegaan’ weet hij. „Er is de laatste jaren vooral gefokt op melkproductie, zonder naar de bouw te kijken. Ik zie veel smalle geiten met korte vooruieren en lange, puntige spenen, als patatzakken.”

KI-bokken

Triple-A werd in 2009 in de geitensector geïntroduceerd door de bekende Limburgse geitenfokker Bennie Aarts. In zijn opdracht is een aantal KI-bokken van verschillende topfokbedrijven geanalyseerd. Als je weet hoe een bok is gebouwd, bijvoorbeeld dat hij een fijne kop, lange ribben en veel heup heeft –melktypische kenmerken– dan kun je goede paringen maken bij geiten die die kenmerken tekort komen. Zo werkt Triple-A.

De analist houdt binnenkort twee lezingen over Triple-A bij geiten, voor ForFarmers en voor Agrifirm. Dit was geitenmelker Erik Fokker ter ore gekomen. Zijn interesse was meteen gewekt en hij belde Groenveld met het verzoek of hij veertig van zijn beste geiten kon analyseren. Fokker (28) is in 2009 gestart als geitenhouder in Zalk bij Zwolle. „Vorig jaar hebben de eerste achthonderd geiten afgelammerd en dit jaar melk ik er duizend. Bij het opstarten ging het me er vooral om dat de dieren drachtig werden en aan de melk kwamen, dus gewoon hup, de bokken erbij. Nu de melkproductie op de rit staat, wil ik de fokkerij serieus aanpakken.”

Drieduizend liter

Fokker heeft over de melkproductie weinig te klagen. Op een

rantsoen van stro en brok (individueel gevoerd via de 64-stands Fullwood buitenmelker, die tussen het melken door functioneert als automatisch voerstation) gaven ze vorig jaar gemiddeld ruim 1.300 liter; vergelijkbaar met 13.000 liter per koe. „Maar ik heb er geiten tussen zitten die zonder duurmilken ruim drieduizend liter geven.”

Fokker heeft veertig beste geiten uitgekozen die hij wil insemineren met KI-bokken. De selectie is gemaakt op basis van de individuele melkmeting en een eenmalige melkcontrole, mede voor de celgetalbepaling.

Onderscheid

In de separatieruimte van zijn grote nieuwe geitenstal heeft hij de veertig geiten bij elkaar gezet. Samen drijven ze er steeds een stuk of vijf in een afgesloten hoek. „Anders word ik gek”, lacht Groenveld. Het is al lastig genoeg om van vijf geiten de oornummers te noteren en ze te analyseren. Jurjen gaat aan

de slag en mompelt dingen als: „Borst mag dieper, spenen mogen er rechter onder, lichte kop – code 4 nodig. Broze hak, koten konden steviger... Kruis wat nauw, geknepen achteruier...” En noteert codes als 4-3-5 en 5-4-6. En zo komt er in de koppel witte geiten steeds meer onderscheid.

Fokker: „Ik ben gestart met geiten van vier verschillende bedrijven, de ene fokt meer zus, de ander meer zo. Ik wil graag een uniforme veestapel en goede bokken fokken uit mijn beste geiten.” Fokker wil ook dieren met een hoge levensduur. „Problemen heb ik nu niet, want de veestapel is nog jong, maar ik wil problemen vóór zijn.” En al is de melkproductie op zich goed, hoger mag altijd, volgens de geitenhouder. Lachend: „Ik ben meer van ‘en-en’ dan van ‘of-of’.”

Levensproductie

Volgens Jurjen Groenveld is er in de geitensector nog veel winst te behalen op het gebied van levensproductie. „Veel geiten zijn

na twee, drie lactaties door het uier heen. Er zouden veel meer geiten tienduizend kg melk moeten kunnen produceren.” Geiten die één of twee lactaties langer meegaan, drukken het vervangingspercentage. Dat scheelt in de intensieve lammertijd veel opfokwerk en -kosten, en ziektedruk. Ook het duurmilken van geiten is sterk in opkomst. Dat gaat ook het beste met geiten die qua type zó zijn, dat ze niet vervetten.

Erik Fokker. „Ik heb nu elf dekbokken. Ik hoop dat ik straks uit deze veertig geiten een stuk of twintig goeie bokken kan aanhouden.” De dekbokken moeten dan ook worden geanalyseerd en op basis van hun type bij geselecteerde groepen scherpere of rondere geiten worden gedaan.

De analyse kost zes euro per geit. Zelfs in de huidige tijd, waarin zowel stro als brok flink aan de prijs zijn, is dat bedrag nog goed te doen, meent Fokker. „Het is ook een investering in de toekomst.”

BEDRIJFSGEGEVENS

Erik (28) en Jeannet (26) Fokker houden duizend melkgeiten en leveren op jaarbasis 1,2 miljoen liter melk aan CBM.
Datum: 8 september 2011.
Tijd: 09:00 uur.
Koffie: met suiker en melk voor Erik, Jurjen drinkt thee.

Van links naar rechts Jeannet en Erik Fokker, verslaggever Gineke Mons en aA-analist Jurjen Groenveld.

